

**Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

**Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis**

**Jonston, Jan**

**Amstelodami, 1661**

Caput V

**urn:nbn:de:bsz:31-97032**

usu, fecundæ fiunt. Abstergit enim uliginem, matticemque plus satis udam exsiccat, ut semen cohaereat. Viris quoque Lumbos incitat, & movet tentiginem. *Lemnius de Occultis l. 2. cap. 36.* Hinc Ægyptii sale non usi. Fecunditati auxiliari, murium in navibus copia, & continentes mulierum salinarium pruritus argumento esse possunt. Nutriti & cum cæteris in substantiam verti sentit *Libavius Tom. 3. singul. l. 5.* Cum videamus ex nullo non corpore salem extrahi. Generatio pretiosissimarum in mari perlarum & corallii ex intimis saxis emergentis in brachia & ramos, veluti arboris divaricati, sali adscribitur. *Quercetan. de Mediaprise. Phil. 2.* Ad hæc ad os Epilepticorum admotus eos excitat. In Lipothymia cum ex resolutione spirituum, tum ex eorundem oppressione, si labia eo fricentur, presentissimum remedium est. Ore detentus vel deglutitus, ne in ventriculo ascendant Lumbrici, prohibet. Denique sitis & famis Antidotum esse, Caroli V. in obsidione Tunetana exercitus testatus est. Perisset, nisi unusquisque unum aut alterum granum linguæ supposuisset. *Bicker. in prafat. lib. de sanit. const.*

## CAPUT V. DE ALUMINE ET NITRO.

**A**luminis concreti variæ sunt figuræ. Scissum glebo-  
si flos, vel asserum instar compressum est, vel sin-  
gularim canotum capillorum instar effloruit. Rotun-  
dum bullarum modo intumescit, vel foraminum fi-  
stulis, spongiæ quandam gerit speciem. Liquidum  
quiddam sua sponte expirat, quod ita ignem olet, ut  
lapides, quando eorum attritu idem elicitur. Cum in  
carbones ardentis positum, vel ollæ inclusum succen-  
sis torretur ignibus, in bullas tumet, & aliquid de sua  
deperdit substantia. *Plin. l. 31. cap. 10.* Flavum est il-  
lud & instar butyri molle, quod in foro Vulcanio  
propè Neapolim foditur. *Matthiolus refert se illud vi-*  
disse.

disse, contrēctasse, gustasse, nec quicquam unquam magis adstrictorium percepisse. Liquidum illud & luteum quod in Ilyæ maris Hætrurii insula reperitur tractatum manibus ita mollescit, ut ferè fluat. Saccharinum ex alumine Rochæ, albumine ovorum, & aqua rosarum, in massæ turbinatæ formam, sacchari instar effingitur. Nitrum in Clytis Macedoniae optimum est, Calaiticum vocant, candidum proximumque sali. Lacus est nitrosus exilente è medio dulci fonticulo. Ibi fit nitrum circa canis ortum novenis diebus, totidemque cessat, ac rursum innatat, & deinde cessat. Mirum est & illud, scatebra fonticuli semper emicante, lacum nec augeri nec effluere. Iis autem diebus quibus gignitur, si fuere imbres, salius nitrum faciunt, Aquilones deterius, quia validius commovent limum. Aqua Nili si diu in convalle steterit, sulfuginosa & nitrosa evadit, quandam ad se substantiam ex profundo & salis materiam evocans, quæ postea salis instar, calorem solis concrevit, duriorque ipso sale redditur. *Fuchs. l. 1. de Compos. Medic. cap. 17.* Procreatur & ex urina animalium quæ in bonam ac umbrosam terram continuo cadit. *Ang. Salic. Vinc. s. 1. aph. 28.* Visui apparet candidum, tactui frigidum: in se tamen continet spiritum rubicundissimum, calidissimum, & maxime inflammabilem. *Sennert. l. 5. Epitom. scient. natur. cap. 2.* Nullum odorem per se expirat ustum, qui sensu percipi possit; calce tamen inspersa adulteratum vehementem. Ægypti suo nitro raphanos aspergebant, non aliter ac nos sale. Macedones aliquid de Calaitico ad farinam addunt, cum eam ut faciant panem, subigunt. Tenuissimæ Nili arenæ, quæ ut videtur, nitrosæ erant, ad dealbanda corpora Patrobio Nefonis liberto advehebantur. Nitrum etiam ex quo fit Halinitrum, est Seivestæ & Bernburgi. *Georg. Agricola.* Terra illa imbres ultra cubitum non admittit. Huic simile est, quod lapidei parietes, cum in cellis vinariis, tum in locis opacis & tuis ab imbribus, qui ipsum solent eluere, ita exudant, ut polline videantur conspersi.